

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

**Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682**

Punct. Dif. 1. Explicatur jus justitiale ex Aristotele.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82973)

Punctum Difficultatis I.

Explicatur *Ius Iustitiae* ex Aristotele.

PRÆMITTO I. *Hominem ex naturalibus suis Principiis indigere communione vitæ.* Ratio: quia cum unusquisque non habeat ea, quæ aliter, sed hic abundat aliquo, hic eget? aliquo modo reducendo se ad statum perfectum, communicare inter se debent. Quod puto esse verum independenter ab ipso peccato originali: quia etiam stante iustitia originali, multiplicatio autem genere humano, potuisset fieri, imò & rationabiliter facta fuisset, ex divisio bonorum. Nam per graves Auctores potuissent peccare mortaliter in aliis materiis, & per omnes, saltem venialiter: & cum materia peccati non potuisset esse bonum possessum? dati aliqui fuissent minus affecti agriculturæ, sed magis v.g. artibus, venationi &c. consequenter data fuisset occasio communionis vitæ per rerum v.g. commutationes. Universaliterque hoc resolvitur in hoc Principium: quia homo est animal sociabile: sociabile autem non esset, si communione vitæ careret.

PRÆMITTO 2. *Communione vitæ debere esse diverso respectu inter aequales, & diverso respectu inter aequales; debet quidem esse inter aequales: quia inter Deum & creaturas non dicitur intercedere communio vitæ, ob summam inæqualitatem? nec inter Dominum & servum.* Fundaturque hoc ulterius in hoc Principio: quia communio vitæ trahit secum iustitiam, adeoque æqualitatem. Deinde, quia si unusquisque suo superabundanti non æquet superabundans alterius, non poterit fieri inter illos communio vitæ; hæcque æqualitas, potest appellari æqualitas diversi superabundantis. Hanc æqualitatem requisivit Arist. 5. Eth. c. 6. Ubiloquitur de liberis & æqualibus, venientibus in communionem vitæ. Alio respectu venientes in communionem vitæ, debent esse inæquales; hocque expressit Arist. non enim ex duobus Medicis societas fit, sed ex Medico & agricola, quasi diceret duo Medici v.g. non ineunt communionem vitæ: quia superabundans idem habent, nempe superabundans artis Medicæ, si autem superabundans idem habetur, quæ poterit fieri permutatio? sed quia Medicus superabundat arte, agricola frumento, bene ad invicem poterunt ingredi communionem vitæ, adeoque permutare, cum habeant æqualitatem diversi superabundantis, inæqualitatem autem, quia non eodem superabundant.

PRÆMITTO 3. *Communione vitæ exigentem diversa superabundantia, non posse actu perfici, nisi in permutatione, distributione, & ceteris, superabundantium intercedat æqualitas.*

Verba Arist. sunt: *Oportet igitur, quotus est edificator, aut agricola ad sutorem, tot calceos ad domum, aut alimentum æquiparari, nisi enim ita sit nec permutatio, nec societas esse ullo modo poterit, id autem non erit, nisi equalia omnia quodammodo inter se sint.* Et Ratio est, quia inæqualitas revocat à communione vitæ. Ergo apparet, sine æqualitate illam non haberi; sed sequitur ruina; & subversio communionis.

PRÆMITTO 4. *Æqualitatis huius servanda in communione vitæ, debere dari mensuram.* Ratio est, quia promptum est hominibus superabundanti suo tradito, attollere illud; promptum etiam suum daturis invenire rationes, pro non dando tantum ex suo superabundanti; debuit ergo taxa aliqua & mensura communis inveniri. Quia verò ipsa indigentia, est principium communionis vitæ, & ipsa debet esse mensura æqualitatis, quæ ultimo complet communionem vitæ, & sicut in physicis à quibus respondet in fieri, pendet & in conservari: sic etiam à quo principio pendet communio vitæ, ab eodem pendet & taxa æqualitatis, quæ ultimo complet communionem vitæ; hocque significavit Arist. *Oportet inquit, ut uno quodam sicut dictum est etiam prius, cuncta mensurentur, & id est revera quidem indigentia.* En Arist. indigentiam, pro ipsa ratione formali æquandi, agnoscit. Inferius eadem claritate loquitur Arist. compingendo etiam totum discursum à nobis allatum; *Neque ulla esse societas potest, nisi sit permutatio, neque permutatio, nisi sit æqualitas, neque æqualitas, nisi sit etiam commensuratio, ac re quidem vera fieri non potest, ut, quæ adeo distant, commensurabilia efficiantur. Sed pro indigentia tamen ratione satis commodè fit.* Cumque sibi objecisset, quod interdum homines non indigeant, & tamen permutationibus veniunt in communionem vitæ, accipiendo scilicet pecuniam, dandoque res; ad hoc respondet. *Sed licet nunc non indigeat quisquam, pro futura tamen permutatione, quasi sponsor, si indigentia inciderit, eam fore nobis, intercedit nummus.* Quasi dicat, fieri tales permutationes ratione indigentia, quæ poterit esse postea, cum tamen nummus permanens, possit ingredi permutationes.

Quod eadem indigentia sit mensura æqualitatis adferri illa verba possunt, quæ immediate, & eodem capite, discursum concludens de indigentia subdit. *Quid igitur injuria? quid item jus sit, dictum est.* Ergo apparet nomine juris, indigentiam illum accepisse.

PRÆMITTO 5. *Indigentiam duplicem spectari posse.* Prima, quæ venit cum suo superabundanti, in communionem vitæ, ut possit esse principium explendæ indigentia aliis. Et hæc appellari potest indigentia Aristotelica, atque mensura æqualitatis: Si enim ille suo superabundanti

R. P.
TH. MLOD
JANOWSKI
Tom 3. et 4.
D. VI
6

bundanti explevit tuam indigentiam, titulo acquirendi tui superabundantis, æquari non poteritis, nisi secundum proportionem indigentiarum, cui unus satisfacit, tuo superabundanti, vicissim expleas indigentiam illius. Secunda indigentia est mera carentia superabundantis, hæc aliquo quidem casu est jus, & mensura æqualitatis & ita v.g. in casu extremæ necessitatis indigentia adfert jus ad bona exdivisa, eò quod sub initium homines inter se, vel potius ipsa natura, per lumen rationis, pacta sit, jus esse unicuique in extrema necessitate, ad hæc se inferiora; ne eorum defectu, universum patiatur damnum, morte v.g. nobilioris creaturæ. Et eadem indigentia est mensura æqualitatis: nemo enim ex justitia tenetur ad plus, quam hic & nunc sit necessarium ad sublevandam indigentiam. Sed de cætero hæc indigentia non est jus: si enim tu tuo superabundanti non explevisti indigentiam alius, non habes vim adstrictivam, ut alius suo superabundanti expleat tuam.

Quod si quæras in casu extremæ necessitatis, quamvis indigentia sit jus, quamvis taxa dandi, quomodo tamen tunc venit indigens cum suo superabundanti: ad quod dici potest, quod tunc solum superabundans est necessarium, quando meum, redditur tuum, & tuum, redditur meum; adeoque cum exercetur communio vitæ per communicationem bonorum ad invicem, quæ tunc non fit, sed dans non dat de proprio, sed dat indigenti de indigentis bonis, in quæ titulum non donatione, sed jure, proprio habet, hinc etiam invito & inscio accipere potest: non enim accipit nisi suum.

PRÆMITTO 6. *Hanc ipsam indigentiam, venientem cum suo superabundanti in communionem vitæ, duplicem formalitatem habere.* Prima, in quantum hæc indigentia est expletiva suo superabundanti indigentiarum alterius, habetque formalitatem juris: quia autem nullum est jus, quod non sit respectivum ad debitum, etiam hanc formalitatem habet indigentia, in quantum jam expleta superabundanti alterius, sic enim fundat debitum.

PRÆMITTO 7. *Quod hæc indigentia, si sit æquativa in communionem vitæ, sit etiam æquativa in ratione iustitiæ.* Ratio: quia ubicunque non est communio vitæ, illic non est justitia; & ubicunque est justitia, illic est communio vitæ. Ergo, apparet utrumque hoc eadem æqualitate regulari; aliàs, si diversa regularentur, posset ad invicem esse sine se. Antecedens probat inductio. Nam justitia reperitur manifestè in distributionibus debitis; communio etiam vitæ, exercetur in distributionibus. Justitia exercetur commutationibus, communio etiam vitæ commutationibus, & sic de reli-

quis &c. Et certè fingatur homo esse animal non sociabile, deerit communio vitæ, sed nec supererit ulla justitia, ullave injustitia, & si non erit sociabile, etiam quoad sua intrinseca, nec internarum justiciarum locus erit. *His Præmissis*

EXPLICATUR. Quid sit jus. Homines indigent communione vitæ, ut dixi Præmissis Primo. Hæc communio debet esse, inter habentes suum superabundans, ut dixi Præmissis Secundo. Hoc ipso superabundanti, ut ingrediuntur homines proximè communionem vitæ, debet esse æqualitas superabundantium, quibus perfici debet communio vitæ, ut dixi Præmissis Tertio. Hæc æqualitas non potest esse sine mensura; hæcque mensura est ex Arist. indigentia, ut dixi Præmissis Quarto. Et quidem indigentia non qualiscunque sed indigentia cum suo superabundanti, veniens ad explendam vicissim indigentiam alius, ut dixi Præmissis Quinto. Quæ indigentia, in quantum est principiativa expletionum, suo superabundanti indigentiarum alius, est jus; in quantum autem jam est expleta, vocatur debitum, ut dixi Præmissis Sexto. Et justam communionem vitæ, quam justitiam ultimò æquans.

Breviter autem jus, de quo hic, non est aliud, quam indigentia complementi fortunæ, prout est principium suo superabundanti expletivum indigentiarum alius. Nomine autem, Fortunæ, non intelligitur Dea illa Ethnicorum; nec intelligitur casus, seu eventus fortuitus; sed, nomine Fortunæ intelligitur forma, à qua dicitur aliquis fortunatus. Nomine autem ipsius fortunati, intelligendo eum, qui abundat bonis, denique nomine ipsorum bonorum intelligendo, non tantum divitias, sed etiam famam & honorem. Breviter ergo, indigentia complementi Fortunæ, erit indigentia complementi in bonis.

PROBATUR I. Bonitas explicationis, manifesta Auctoritate Arist. citati. Præmissis Quarto.

RESPONDET Pr. Theodorus Loucistein; Quod indigentia sit, ut plurimum radix, origo, & occasio communionis vitæ, non autem mensura æqualitatis; dicitque se hoc ex S. Thoma habere.

CONTRA. Quia in dictorum textuum explicatione non habet hoc S. Thomas. Deinde, fateor quidem, quod Arist. agnoscat indigentiam esse etiam occasionem communionis vitæ, sed insuper agnoscat esse, illam rationem formalem æquandi. Nam cum sibi proposuisset, permutationes non posse fieri sine æqualitate, æqualitatem sine commensuratione, hoc commensurativum, dicit esse indigentiam. *Oportet inquit, ut uno quodam cuncta mensurentur, at id quidem indigentia est.* Quod autem erit com-

menforativum, id non erit occasio: hæc enim non mensurat, sed ducit ad permutationes.

PROBATUR 2. Rationibus prædicti Auctoris sententiæ. Tum quia, venientes in communionem vitæ, & inquirentes æqualitatem, investigant eam mediante indigentia: unde licetantes cum Patre familias operarii, dicunt se indigere majori superabundanti Patris familias hoc est v.g. pecunia: quia indigentia, quam habet ipse laborum & operarum, quo illi superabundant, sufficenter ab illis satisfit, non tamen, contra, ab illo, indigentia illorum. Rursus, ut probent homines æqualitatem vel in æqualitatem pretii, recurrunt ad indigentiam: nam si faber opus suum vendat, dicit se indigere majori pretio; quia modo major est talis opera indigentia, quam ante, subordinatis artificibus plus quam ante solvitur, tributa majora dantur &c. E contra, alter diminuit pondus illius indigentia, eo quod alio modo satisfieri possit suæ indigentia, quam opera illius fabri. Negat plus solvi subordinatis, negat denique in hoc vendendo haberi debere rationem tributorum. Ex quibus omnibus stabilitur hæc Propositio. Per quod indagatur æqualitas, redditurque pro ratione æqualitatis, vel in æqualitatis, illud est ratio æquandi: talis autem est indigentia. Quod si indigentia est ratio æquandi, erit jus; hoc enim est mensura æqualitatis. Tum quia. Quod est ultimum resolutorium æqualitatis, est jus: Sed indigentia est tale resolutorium: si enim quæram, quare commensurastis? quia æqualia pro æqualibus accepimus, dedimus; quæro, unde de hoc, quod æqualia pro æqualibus? quia, inquit, non plus dedimus, quam accepimus; quæro, hoc ipsum unde cognoscant? respondent, quia quo ille indigebat a me, titulo sui superabundantis; mihi oblatus, hoc habuit; & vicissim ego, quo indigebam ab illo, titulo mei superabundantis illi oblatus, hoc vicissim habui. Tum quia. Nominis juris per omnes venit principium æqualitatis, seu vis quædam constrictiva & adactiva permutativum ad æqualitatem. Sed talis est circumscripta indigentia: quia posito, quod indigentia suo superabundanti expleverit alius indigentiam, ut compleas fortunam illius, servetque communionem vitæ; teneris tuo superabundanti, exple alius indigentiam.

PROBATUR 3. Quod convenit omni, soli & semper, justitiæ, tanquam ratio æquandi, illud est jus: de hoc enim procedit quæstio. Sed indigentia est talis. Nam, quoad primum, in commutativa justitia reperitur indigentia, tanquam ratio æquandi; ut probant adlata: in distributiva idem contingit; quia est in Republica indigentia militaris fortitudinis superabundantia autem dignitatum, reddituum, solutionum est in Republica. Est in privatis robur milita-

re, labores, tempus, huic soli impensum. Hocque est privati superabundans. Indigentia autem privati, est dignitatum reddituum &c. Tunc si accepto à milite superabundanti satisfecerit Respublica indigentia ejusdem stipendio, dicit miles, non factam sibi injuriam, nec Respubl. dicit injuste plura extorqueri, si ex suo superabundanti non plus expenderit, quam sit satisfactum indigentia Reipublicæ, superabundanti militis. In justitia item vindicativa intercedit simile quid: nam est in Republ. indigentia, ut puniantur mali, & superabundans Reipublicæ; est vis prælationis conferendæ cum potestate puniendi. Judex autem si non tanquam privatus, saltem tanquam pars Reipublicæ; indiget ut exequatur & exerceat illam vim Respublica, suppositaque acceptione, habes superabundans ipsemet illius prælationis. Hinc obligatur ex justitia Reipublicæ vindicare punireque nocentes, explico autem vindicativam per ordinem ad Rempubl. non autem per ordinem ad reum: quia judex tenetur quidem ex justitia punire reum, sed non tenetur reo. Quæ autem dicta sunt de justitiæ speciebus, eadem proportionaliter dicenda sunt, de jure à jubendo: Nam jus naturale est indigentia naturæ intellectualis, ut hoc vel illud fiat, independenter ab omni commutatione, & pacto; Jus autem positivum est indigentia dependens à pacto.

Convenit etiam soli, quia non potest ostendi virtus, quæ non sit justitia, vel species illius, in qua tamen reperiatur indigentia cum superabundanti veniens in communionem vitæ, & adstringens, ut hic, superabundanti suo, expleat indigentiam alterius. Convenit etiam semper, quia quotiescunque non satisfit huic indigentia, committitur injustitia. Ergo, apparet illam semper ingredi justitiam, tanquam rationem æquandi.

CONFIRMATUR Principio Negativo. Quod solum in præsentia sufficiens est; quia ex una parte hæc sententia est Arist. ex alia parte nihil obstat, ut patebit solutione Argumentorum. Et ulterius ex inde elicitur. Quia quodcunque principium oppositi attulerint, tanquam indicium juris, modo sit legitimum, idem in præsentia, circumscriptæ indigentia quadrare poterit.

Punctum Difficultatis 2.

Solvuntur Objectiones.

OBJECIT 1. P. Martinus Olzeſki jus, de quo hic quæritur, nec quoad rem est indigentia. Ergo. Antecedens probatur: Quia indigentia est malum quoddam. Jus autem bonum,

R. P.
THEO. MIŁOD
JANOWSKI
Tom 3. c. 4.
D. VI
6